

L7-L5

TONY OURSLER

IMPONDERABLE

COL·LECCIÓ "LA CAIXA" ART CONTEMPORANI

L7-L5 — IMPONDERABLE — TONY OURSLER

Aquesta exposició de Tony Oursler (Nova York, 1957), un dels artistes pioners del videoart, reuneix dues obres produïdes amb més de trenta anys de diferència. Les obres tenen en comú l'experimentació d'efectes il·lusionistes amb la imatge i l'exploració de les creences sobrenaturals.

Tony Oursler sempre s'ha interessat per les subcultures i per les veus marginals de la societat nord-americana que xiuxiuegen sota el soroll dominant dels mitjans de comunicació. Així mateix, és un incansable investigador de les tecnologies de la imatge i les seves constants innovacions. La seva obra plasma l'impacte d'aquesta cultura tecnològica i mediàtica en la imaginació col·lectiva i en la intimitat psíquica de l'individu, al mateix temps que retrata el seu costat més inquietant, irracional i inexplicable.

L7-L5 (1984) va ser la seva primera videoinstal·lació d'ambient immersiu, que permetia l'entrada de l'espectador en un espai escenificat amb imatges en moviment i so. També va ser un dels seus primers intents d'alliberar la imatge dels límits del monitor i produir una obra que combinés escultura, pintura i vídeo. La instal·lació representa l'ambient nocturn d'una ciutat que sembla rebre transmissions i visites d'alienígenes. Amb aquest objectiu, Oursler va compondre una sèrie de dispositius híbrids que integren monitors i projeccions en objectes i construccions. L'obra destil·la humor, però també retrata un inconscient col·lectiu resistent a la narrativa hollywoodenca de ciència-ficció que tant ha condicionat la imaginació de la societat.

La seva última gran producció és *Imponderable* (2015-2016), pel·lícula que es projecta en un ambient cinematogràfic 5D, amb efectes il·lusoris i sensorials. Mitjançant una sofisticada tecnologia, Oursler actualitza l'antiga tècnica d'il·lusió òptica, el Fantasma de Pepper, un recurs especialment utilitzat en el teatre, en els espectacles de màgia i en les cases embruixades dels parcs temàtics. La pel·lícula s'inspira en l'arxiu personal de l'artista, compost per més de 2.500 imatges, publicacions i objectes sobre fenòmens paranormals i ocults: aparicions fantasmals, hipnotisme, espiritisme i telecinesi, ovnis i extraterrestres, cultes satànics, misticisme, vudú, mèdiums, etc. Oursler teixeix una història de supersticions i creences diverses amb imatges fantasmagòriques i una estètica surrealista, història que superposa al relat de la seva pròpia família, del qual és protagonista el seu avi, Charles Fulton Oursler, mag i escriptor.

Aquestes dues obres es complementaran a l'exposició amb un espai documental sobre *Imponderable* i l'obra de Tony Oursler.

L7-L5 ha estat adquirida fa poc per la Col·lecció "la Caixa" d'Art Contemporani. *Imponderable* és una producció de LUMA Foundation per al Parc des Ateliers, Arle (França), i LUMA Westbau, Zuric (Suïssa).

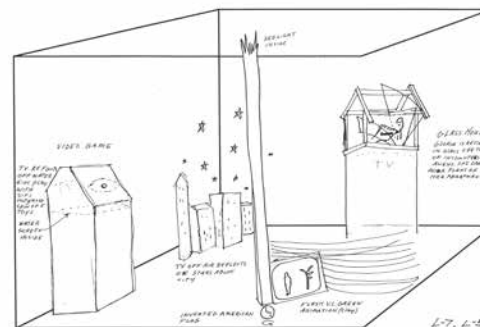
L7-L5

1984

L'enigmàtic títol d'aquesta obra juxtaposa una expressió col·loquial americana (L7) i un punt a l'espai (L5). L7 s'utilitza per qualificar de quadrada una persona, però, segons els valors de qui la faci servir, es pot referir a algú honest i lleial, o bé avorrit i rigorosament convencional. D'altra banda, L5 és el nom del punt en el qual un objecte es pot mantenir en òrbita estable respecte de la Terra i la Lluna. Aquest descobriment va generar molt debat als anys setanta, especialment entre els membres de la Societat L5, que va promoure la idea de fundar una colònia espacial humana en aquest precís punt, com recull el llibre *The High Frontier*.

L7-L5, 1984. Detall. © Tony Oursler

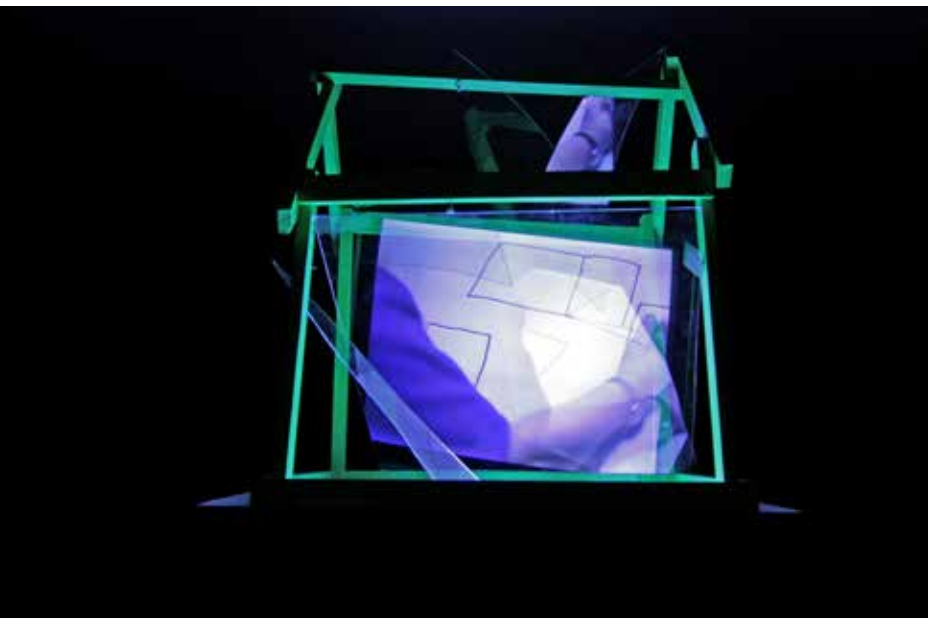
Pàgina anterior: L7-L5, 1984. Vista de la instal·lació. © Tony Oursler

L7-L5, 1984. Croquis de la instal·lació. © Tony Oursler

Pàgina següent: L7-L5, 1984. Detall. © Tony Oursler

Per a Oursler, aquesta instal·lació va ser una manera d'examinar la narrativa de la ciència-ficció, gènere que ostenta una posició única en la nostra cultura, en fusionar fantasia i ciència. La peça central de la instal·lació és una caseta verda amb vidres trencats que, amb un efecte gairebé hologràfic, reflecteixen un vídeo en el qual una dona que es diu Gloria dibuixa la seva experiència amb dos extraterrestres que van visitar el seu dormitori. Per obtenir aquest relat, l'artista va posar un anunci al diari *Village Voice* en el qual oferia 15 dòlars/hora a qui li expliqués trobades autèntiques amb alienígenes o plats voladors. La veracitat del relat i l'aparent trastorn psíquic de Gloria introdueixen una perspectiva documental molt singular a l'obra, que a més ressalta la resistència d'Oursler a l'homogeneïtzació dels extraterrestres a moltes pel·lícules de ciència-ficció. Un altre vídeo, projectat en un monitor que forma part d'una bandera de colors verd i vermell, reforça la intenció d'Oursler de destacar la infantilització del gènere. Es tracta de l'animació d'una batalla entre figuretes verdes i de color carn, que posa en evidència el maniqueisme que domina la cultura de la ciència-ficció. En canvi, el vídeo reflectit sobre l'aigua vista a través d'un espell mostra uns infants amb pistoles làser que inventen el seu propi joc, en una demostració de la capacitat per reinterpretar i personalitzar aquests relats. La instal·lació també presenta un grup d'edificis fets amb cartró sobre el qual brillen estrelles que sembla que recullin uns senyals intermitents.

GLORIA: Quan em vaig despertar una hora després, perquè vaig sentir el gos, vaig obrir els ulls i les figures eren allí dretes. Al principi semblaven de cartró, eren totalment estàtiques. Però hi havia una figura als peus del llit que em semblava molt molt gran, que tenia el cap gran, com... no sé, així em semblava. Això és massa corpulent. Les espatlles em semblaven enormes, i la cintura petita, que s'anava estrenyent. En realitat, només podia veure la part superior del cos, tot i que sí que podia veure sencera l'altra figura situada lleugerament al darrere, la que era als peus del llit. I tenia exactament la mateixa aparença, només que semblava grisa, gris uniforme, o potser grisa a causa de la posició de la llum. Aquesta no semblava una figura, però quan em vaig aixecar del llit, no sé com vaig aconseguir sortir d'allà, perquè vaig haver de passar per davant seu, i no recordo haver-ho fet, però sí que recordo estar dreta al mig de l'habitació i mirar-les a les dues. Una vegada dreta, semblaven més petites, però tenien com una llum al darrere que brillava. Mentre jo contemplava les figures, a poc a poc es va anar esvaint, i... petits cors... no puc, no ho puc explicar, però els vaig poder veure durant cinc segons com a mínim.

GLORIA: I llavors, en un moment donat, semblava com si... d'alguna manera vaig sentir com si el cos se m'hagués separat del cap i com si jo fos una altra cosa, no sé... simplement vaig sentir que era una persona diferent. La sensació va durar mesos i mesos, fins i tot quan havia deixat de tossir. Més tard vaig descobrir que era absolutament incapaç de sentir dolor. Això ha estat així al llarg dels últims deu anys. No sento cap mena de dolor. Vaig anar al metge; em va fer proves, no em creia. Em va sotmetre a una prova amb una forquilla, ja saps, el tipus de forquilla que... De debò, de debò, era com si m'haguessin anestesiats. Com se'n diu, d'això? Ah sí, com si hagués estat sota els efectes d'alguna anestèsia. I sense reacció. Estava inerta, com en una mena de... no, trànsit no, era plenament conscient de tot el que passava. Bé, no sé, ara estic dispersa..

IMPONDERABLE

2015-2016

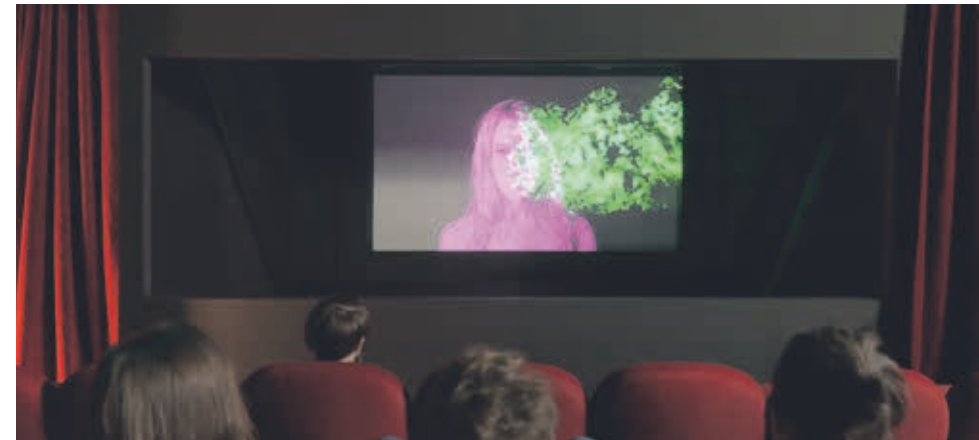
La fe en el sobrenatural és comuna a tot ésser humà, ja que naixem amb la necessitat de donar una explicació al món. L'arxiu de Tony Oursler d'imatges i objectes sobre il·lusionisme, màgia, esoterismes i pseudociències revela aquesta necessitat de la humanitat de creure el que és increïble. La major part d'aquest material data principalment dels segles XIX i XX, període en el qual el ràpid desenvolupament de la fotografia i els mitjans de comunicació va anar paral·lel a la difusió de fotografies d'esperits, a l'afició per les sessions d'espiritisme i els cultes esotèrics, i al gust pel misteri i el desconegut.

Per realitzar la pel·lícula *Imponderable*, Oursler va recórrer al seu arxiu. Ho explica així: «Com una mena d'índex de sistemes de creences, un registre d'aquests sistemes oposats però connectats que, curiosament, constitueixen el fonament del meu treball. A la pel·lícula torno a aquesta història central: les fotografies d'esperits, les sessions d'espiritisme, l'espiritisme versus els mags versus els místics, i la manera com els il·lusionistes surten d'aquest entorn i esdevenen artistes. Hi ha una connexió amb la psicoteràpia, que en aquesta època emergia i estava relacionada amb les investigacions psíquiques. També hi ha un aspecte polític: a la dècada del 1920 la dona encara no tenia dret a vot. L'emancipació i el feminisme eren qüestions importants per a les mèdiums en aquesta època. Les dones van accedir a aquestes posicions d'autoritat, que elles mateixes s'havien concedit. No totes les mèdiums eren dolentes, en absolut. Místiques com Margery Crandon [...] eren surrealistes d'expressió molt personal. Generaven imatges, actuacions, monòlegs interiors fortuïts. Recorrien a llums, *attrezzo* i so».¹

L'arxiu també funciona com a història familiar de l'artista. El seu avi, Charles Fulton Oursler, era mag i escriptor de ficció, i la seva àvia, Grace Perkins, era també escriptora i autora de guions de pel·lícules. Als anys vint, el seu avi va ser especialment famós pel seu afany a desacreditar els trucs dels espiritistes de l'època. Amb una ambientació *kitsch* i un humor macabre, la pel·lícula es divideix en episodis que relaten una història connectada amb la fascinant vida de l'avi Fulton. Un elenc de personatges com Sir Arthur Conan Doyle, Harry Houdini, Mina Margery Crandon, així com altres membres de la família Oursler, són interpretats per un conjunt eclèctic d'actors, músics i artistes com Kim Gordon, Jim Fletcher, Keith Sanborn i Constance DeJong.

1. Sarah Trigg, «Tony Oursler's Ghost Stories», *Vulture*, 20 maig 2015.

Vista de la sala de projecció d'*Imponderable* a Luma Westbau, Zuric, 2015. Fotografia: © Stefan Altenburger
Pàgina següent: *Imponderable*, 2015-2016. Fotogrames. © Tony Oursler

LA COL·LECCIÓ "LA CAIXA" D'ART CONTEMPORANI

Creada el 1985 com un projecte obert a la contemporaneïtat, actualment està constituïda per un miler d'obres significatives de la producció artística internacional que no solament recullen la memòria de l'art dels darrers quaranta anys, sinó que també ofereixen una visió molt àmplia de la contínua interrogació de l'art sobre el nostre món actual.

Conté totes les disciplines i tècniques utilitzades pels artistes contemporanis —des de la pintura, el dibuix i l'escultura fins a la fotografia, el vídeo, el film, el so i la instal·lació. Al llarg de més de trenta anys, aquesta col·lecció ha anat reunint obres d'artistes molt reconeguts que han exercit una gran influència en generacions posteriors, i també de creadors emergents els treballs dels quals marquen noves direccions per a l'art del futur.

Cronològicament, el punt de partida són els anys vuitanta, tot i que inclou alguns artistes internacionals reconeguts des dels anys seixanta i setanta (Joseph Beuys, Mario Merz, Jannis Kounellis, Giovanni Anselmo, Bruce Nauman, Antoni Tàpies, Robert Ryman, Carl Andre, Donald Judd i Richard Long, entre d'altres), com a marc referencial de la col·lecció. La contextualització i integració conceptual de l'art espanyol en l'escena internacional va ser un objectiu fonamental en els primers temps de la col·lecció. Actualment, aquest diàleg està obert als artistes de tot el món, i ja no respon a un èmfasi especial en termes geogràfics o d'identitat nacional.

Reunir aquesta col·lecció ha exigut un seguiment rigorós de l'evolució de la creació artística contemporània, necessari per mantenir un esperit obert i innovador. La Col·lecció "la Caixa" és avui un punt de referència de l'art al nostre país, tal com demostra el préstec constant de les seves obres per a exposicions de museus de tot el món. A més, amb la

voluntat d'aprofundir en l'art contemporani, la Fundació Bancària "la Caixa" organitza regularment exposicions de les seves obres als centres CaixaForum, com també mostres itinerants a Europa i arreu del món. Antologies, exposicions temàtiques, monografies, etc., totes aquestes exposicions han estat instruments per ajudar a interpretar les obres situant-les en el context en el qual van ser concebudes, o contrastant-les i establint diàlegs amb altres peces.

ACTIVITATS AL VOLTANT DE L'EXPOSICIÓ

Divendres 26 de maig | 19 h
VISITA INAUGURAL

Fins al 30 de juny:
Dissabtes | De 16 a 20h
Diumenges | De 11 a 14h i de 16 a 20h
A partir de l'1 de juliol:
Dimecres | De 18 a 21h
Dissabtes i diumenges | De 16 a 20h
MICRO-VISITES

Recorreguts de curta durada que ofereixen una introducció a l'exposició i a peces seleccionades, relacionant-les amb el context de l'art contemporani. Durada: 20'. Sortides cada hora davant de la sala d'exposicions. Sense cost. No cal reserva.

eduCaixa

**VISITES COMENTADES.
ACTIVITATS EDUCATIVES D'ESTIU**

Nivells: ESO, Batxillerat i CCFF
Cal inscriure-s'hi prèviament a través del telèfon 931 847 142
o el correu electrònic
rcaixaforumbcn@magmacultura.net
Horari a convenir. Preu per grup: 18 €

VISITES CONCERTADES PER A GRUPS

Grups d'un màxim de 25 persones.
Cal inscriure-s'hi prèviament a través del telèfon 931 847 142
Horari a convenir
Preu per grup: 60 €

VISITES COMENTADES PER A GRUPS DE PERSONES AMB DIFICULTATS VISUALS

Grups d'un mínim de 10 persones
Cal inscriure-s'hi prèviament a través del telèfon 931 847 142

VISITA EN LLENGUA DE SIGNES (LS) I VISITA ADAPTADA A LA COMUNICACIÓ ORAL

Grups d'un mínim de 10 persones
Cal inscriure-s'hi prèviament a través del correu electrònic
rcaixaforumbcn@magmacultura.net

Imponderable, 2015-2016. Fotograma. © Tony Oursler
Portada: *L7-L5*, 1984. Detail / *Imponderable*, 2015-2016. Fotograma. © Tony Oursler

Obra Social "la Caixa"